

Biserici de lemn, sate pitorești și păduri nesfârșite

Mulți străini au auzit despre bisericile de lemn din România – puțini știu că avem și noi așa ceva în Banat, nu departe de Timișoara. Martore ale unui trecut zbuciumat, bisericile de lemn din zona Făgetului se găsesc prin sate de deal și munte, localități pitorești, cu viață tradițională. Am putea numi această zonă "Banatul Mioritic".

Într-o excursie de o zi sau de două zile cu plecare din Timișoara vizităm cu oaspeții Dumneavoastră din străinătate câteva asemenea străvechi monumente, și facem cunoștință cu această zonă fermecătoare.

Bisericile de lemn ale zonei Făget sunt răsfirate pe văile zonei de deal și montane, mai ales în satele de la poalele Munților Poiana Ruscă, precum și în satele așezate în Dealurile Lipovei. Practic zona se află la izvoarele Begăi (numită aici "Beghei") - este greu de crezut ce zonă pitorească se află de-a lungul aceluiași râu pe care se află și Timișoara!

Majoritatea celor 28 de biserici de lemn ale Banatului se află aici, anume în satele: **Poieni, Crivina de Sus, Pietroasa de Sus, Românești, Curtea, Homojdia, Groși, Bulza,**

Sălciva, Coșevița, Margina, Nemeșești, Bătești, Jupânești, Zolt, Povergina, Dubești. Câteva se mai

găsesc și pe dealurile de lângă Lugoj: **Dragomirești, Hezeriș.** Oricare dintre aceste biserici constituie un obiectiv turistic demn de vizitat; în practică, dată fiind mulțimea lor, pentru programele turistice de o zi selectăm două, maxim trei biserici pe care urmează să le vizităm.

Multe sunt construite exclusiv din lemn, altele sunt tencuite cu mortar aplicat la exterior, peste bârnele groase de lemn. Se observă adesea îmbinarea bânelor în sistem „coada de rândunică”, dar și îmbinări „în cheotori drepte” sau „îmbinări în lopată”. Acoperișul se sprijină pe console sculptate, elegante, iar turnul bisericii se termină în mod obișnuit cu un bulb baroc („ceapă barocă”),

executat cu măiestrie din lemn – dar care este o copie a bisericilor de zid în stil baroc ce se ridicau în sec. al XVIII-lea în orașe și satele mai înstărite ale Banatului. La exterior întâlnim adesea și crucile sculptate din lemn ce corespund eroilor satului căzuți departe de comunitate, prin diverse războaie.

În multe dintre biserici se mai poate admira (încă...) pictura interioară originală. Uneori pictura este de factură țărănească, naivă – la lumina blitz-ului apar sfinți de secol al XVIII-lea ce ne privesc naiv și timid, din altă lume... Chiar și în aceste localități modeste comunitatea sătească a încercat să-și realizeze în biserică o pictură care să respecte canoanele ortodoxe tradiționale, de inspirație bizantină.

Aceste monumente tăcute sunt rar vizitate de turiști deși, printre specialiști, ele sunt vedetele discrete ale arhitecturii țărănești din Banat. Chiar și comunitățile sătești de azi le acordă o importanță destul de mică (între timp mai toate satele au și biserici noi, din cărămidă), iar bisericile de lemn sunt neglijate și riscă distrugerii iremediabile. Acest program turistic se constituie într-un mic ajutor – și totodată un apel pentru salvarea acestor fărâme valoroase din identitatea regională.

Dincolo de bisericile de lemn...

turistul aruncă o privire și spre zona Făgetului în sine. Căci întregul ținut beneficiază din plin de farmecul izolării: sate mici, peisaje atrăgătoare. Multe localități au particularități interesante – **putem să le vizităm, mai ales dacă vom petrece două zile în zonă:**

- la **Românești** se află o frumoasă mănăstire (mănăstirea Izvorul lui Miron sau „Balta Caldă”, datorită izvoarelor mezotermale ce alimentează bazine cu nuferi albi); în apropierea satului se află faimoasa Peșteră de la Românești (cca. 1 oră de mers din Românești; sala de la intrare, unde se ține în fiecare an cunoscutul „concert din peșteră”, are dimensiuni impresionante), un frumos traseu de drumeție face legătura între peșteră și satul **Fărășești**, localitate mică, izolată în inima munților
- în general relieful carstic este bine reprezentat, cu câteva zeci de peșteri (majoritatea sunt mici; menționăm peștera de la **Pietroasa**, ceva mai lungă de 1 km, dar relativ dificilă ca parcurs) și avene, izvoare carstice, zone stâncoase sau cu abrupturi în

dolomite sau calcare dolomitice

- între **Zolt** și **Luncani** se poate face o drumeție ușoară – drumul constituie legătura dintre sate, peste munte (privești montane frumoase, exemplare de castan comestibil); se poate parcurge și cu bicicleta
- deosebit de pitorești sunt satele **Bulza** și **Groși**, foarte puțini locuitori mai trăiesc aici; se pot face drumeții (pe jos sau cu bicicleta) în căutarea urmelor unor sate deja dispărute: **Topla**, **Bunea Mică**
- la **Jupânești** există încă o familie de olari (atelierul se poate vizita)
- pentru cei cărora le plac ieșirile ușoare în natură această zonă de deal și munte oferă **posibilități multiple de excursii tematice**: căutat orhidee (photo-hunting) (*lunile mai-iunie*), cules fructe de pădure (afine, smeură, mure, castane comestibile – *lunile iulie-octombrie*), introducere în relieful carstic (*lunile calde*); bineînțeles că în aceste excursii vom acorda atenția cuvenită și bisericilor de lemn, dar și cunoașterii satelor și contactului cu locuitorii
- în apropiere, pe Valea Lăpugului (adiacentă zonei Făget, dar deja în Jud. Hunedoara) se pot observa *in situ* fosile de moluște, și putem admira o biserică de lemn diferită, în stil transilvănean

pe ruta Luncani – Zolt. Pentru programul de două zile cazarea este asigurată la pensiuni turistice din Zolt, Românești sau Dobra (condiții decente, fiecare cameră cu baie proprie).

În ambele variante sunt incluse transportul (auto sau microbuz), ghidajul și serviciile de masă. Aproape întotdeauna strecurăm în program și o degustare de țuică (în Banat se știe: țuica bună se face sus la munte...).

Programe (pachete) turistice, servicii incluse

Conținutul excursiei depinde în primul rând de timpul avut la dispoziție.

Datorită distanței mici de la Timișoara mulți turiști preferă **programul de o zi**; acesta cuprinde vizita a două biserici de lemn (de ex. Românești și Crivina de Sus), a mănăstirii „Balta Caldă” și o masă de prânz.

Programul de două zile cuprinde vizite de biserici de lemn ca în programul precedent (în prima zi) precum și unul sau mai multe dintre obiectivele / activitățile descrise mai sus, pe această pagină, funcție de interes și sezon. De exemplu în ziua a doua putem face o drumeție lejeră pe ruta sat Românești – Peștera Românești – sat Fărășești, sau

Str. Lisabona 7/1A **Timisoara RO** 300603
T/F: +40256203015 @: info@tymestours.ro
Contact: Cristian Badoiu, +40 722 525 734

SC Tymes Globetrotter SRL

tymes tours

Tymes Globetrotter SRL